

Előbbi cikkben „Linux” gyűjtőnéven nevezem a GNU/Linux OS-t és a különböző szabad szoftveres projekteket. Így egyszerűen jobban hangzik.

(A Linux Nem Windows)

Fordítások:

Ha te is annyi időt fordítasz egy Linux fórumra mint én, akkor veled is megtörténhet az ami velem, hogy begurulsz az ilyen jellegű levelek olvasása közben:

„Üdv! Pár napja használom a Linuxot és többé kevésbé elégedett vagyok vele. De szégyen, hogy [ez vagy az] nem úgy működik mint a Windows-ban. Miért nem írják át a fejlesztők előlről az egészet, hogy úgy működjön mint a Windows-ban? Biztos vagyok benne, hogy ha megtennék, akkor a Linuxnak sokkal több felhasználója lenne, mint így!”

Talán még az is felmerült benned, hogy válaszolj ezekre a kérdésekre csak azért, hogy később egy Linux kezdő – aki úgy véli, hogy a több éves más operációs rendszeren megszerzett tudás, és pár órányi Linux tapasztalat megfelelő alap egy kiváló ötlethez - rádpirítson, miszerint te csak azért nem találd jónak a dolgot, mert „old-school Linux felhasználó” vagy, aki számára a GUI* az ördög machinációja, és aki szerint mindenkit a parancssor (CLI)** elé kéne szögezni.

A cikk célja annak elmagyarázása ezen kezdők számára, hogy pontosan mi okozza azt, hogy ezen ötleteik inkább a flame áldozataivá válnak, és nem a megváltást hozzák meg számukra.

Először és elsősorban a leginkább dédelgetett érvre térnénk ki: „Ha a Linux ezt tudná, akkor sokkal több Windows felhasználót nyerne meg!”

Engedjétek meg, hogy megmagyarázzak valamit, ami alapvetően fontos a Linux megértéséhez: A Linux közösség **nem** pót-OS-t kíván előállítani az átlag Windows felhasználók számára. A Linux célja **nem** a „Linuxot minden desktop-ra”.

Tényleg. Esküszöm nem. Valóban mindkét rendszer egy egy OS. Igen, mindkét rendszert **lehet** azonos dolgokra használni. De a Linuxot ez alternatívává teszi, nem pótlékká. Úgy tűnhet, hogy a kettő között jelentéktelen különbség van, de a különbség - ebben az esetben - létfontosságú.

Linux <=> Windows olyan, mint a **motorkerékpárok <=> autók**: Mindkettő jármű, mellyel el lehet jutni az úton A-ból B-be. De különbözik a formájuk, a méretük, eltérőek a vezérlőszerveik és mindkettő alapvetően máshogy működik. Nem cserélhető fel az egyik szabadon a másikkal. Különbözik a felhasználási körük, eltérőek az előnyök és hátrányok, ezért a célnak megfelelően kell - vagy az egyiket vagy a másikat - alkalmazni, nem pedig fogni az egyiket, és azt remélni, hogy az elvégzi azt is, amit a másik tud.

Az aki kocsit vezet, néhanapján hosszú kocsisorban üldögél, és látja, hogy motorosok hajtanak el mellette gond nélkül. Megkívánja hát a motorosok azon képességét, hogy nevensenek azokon a problémákon, melyek egy autóst az aszfaltra szögeznek. Ha az autós ekkor azt gondolja, hogy „mindent tudok az autóról, tehát mindent tudok a motorokról!”, akkor vaskosan téved.

- Ha ez az autós vesz egy motort, és úgy találja, hogy zavaró a gyorsítást kézzel végezni ahelyett, hogy gázpedállal oldanák meg, akkor megreklamálhatja, hogy a motorokat ezentúl gázpedállal készítsék
- Ha ennek az autósnek van egy felesége és két gyereke, akkor a motor kétszemélyes voltát hiányként élheti meg. Javasolhatja hát, hogy a motort építsék át négy személyesre.

- Ha ez az autós kipróbálja a motort és elesik vele - mivel nincs ahhoz szokva, hogy egyensúlyoznia kell -, akkor felvetheti, hogy a motort építsék át négykerekűvé.
- Ha ez az autós észreveszi, hogy a kanyarokban be kell dőlni, akkor javasolhatja, hogy a motort el kell látni stabilizálókerekekkel, hogy egyenesen maradjon kanyarodás közben.
- Ha az autós nem szeretné, hogy a motorját ellopják, akkor panaszkodhat arra, hogy nincsen ajtó a motoron, amivel a potenciális tolvajokat kizárhatná, így a motorját jóval valószínűbb, hogy ellopják mint egy autót.
- Ha az autós a bukósisakot csak kényelmetlenségnek tekinti, akkor javasolhatja azt, hogy szereljének fel egy légszákat a motor kormányára, kiváltandó azt az undok bukósisakot.

És minden esetben **téved**. Mivel úgy gondolja, hogy a motor **helyettesíti** az autót, azt hiszi, hogy az mindent tud, és kell tudjon, mint amit az autó tud. Azt gondolja, hogy az pontosan úgy működik mint az autó, és a „hiányzó” autós tulajdonságokat csak fel kell rá aggatni.

Hasonlóképpen, a jó szándékú Linux kezdők javaslatokat tesznek arra, hogy a Linux úgy működjön, mint ahogy azt ők korábban már megszokták. És nem jutnak egyről a kettőre ugyanazon oknál fogva. A Linuxot és a Windows-t fel lehet használni azonos célra, mint az autót és a motorbiciklit. De ez nem jelenti azt, hogy az egyiket kicserélheted közvetlenül a másikra, és azt sem, hogy tulajdonságaik közvetlenül csereszabatosak, vagy azoknak csereszabatosnak kell lenniük a két rendszer között.

Túl sok ember gondolja azt, hogy a Windowsról Linuxra való áttérés olyan, mint átülni egy BMW-ből egy Mercedesbe. Azt gondolják, hogy a kezelőszerveknek hasonlóknak kell lenniük, hogy a tapasztalatuk közvetlenül átültethető, és hogy a különbségek tulajdonképpen csak a külsőségekben rejlenek. Azt gondolják, hogy *„szükségem van egy autóra, hogy haladjak az úton, és szükségem van egy operációs rendszerre a számítógép használatához. Az autók mind ugyanúgy működnek, ezért az operációs rendszerek is azonos módon kell, hogy működjenek.”* De ez így nem pontos. *„Szükségem van egy autóra, hogy haladjak az úton, és szükségem van egy operációs rendszerre, a számítógép használatához. Tudom, hogyan kell elvezetni egy autót de nem ismerem a motorokat. Tudom, hogyan kell használni a Windowst, de nem ismerem a Linuxot.”* Na ez így **pontos**.

A Windows felhasználónak tudatosítania kell magában, hogy ő egy tapasztalt **Windows**-felhasználó, nem pedig tapasztalt **számítógép**-felhasználó, mint ahogy egy autóvezető is csak egy autós, nem pedig egy terepjáró specialista. A Windows felhasználónak Linuxon fel kell ismernie, hogy újra tanuló lett, mint ahogy az autós is a motoron. A Windows-felhasználónak akarnia kell azt megtanulni, hogy az azonos feladathoz több megvalósítás tartozik, mint ahogy az autósnak is meg kell tanulnia használni a motor kormányát az autó kormánya helyett, és fel kell vennie a bukósisakot, amit azelőtt sohasem viselt. És felkészültnek kell lennie arra, hogy elfogadja azt, miszerint a „más” nem jelent „rosszabbat”.

Ez az egyszerű tény nagy nehézséget jelent a legtöbb gyakorlott Windows felhasználó számára. Rengeteg meggyökeresített windowsos szokással, és egy *„pontosan tudom hogyan kell használni a számítógépet, köszönöm szépen”* viselkedéssel érkeznek a Linuxhoz. A baj csak az, hogy ez nem így van. Ők azt tudják, hogy hogyan használják a Windowst. Amikor ezek a „póverjuzerek” egy másik operációs rendszer elé kerülnek, akkor pont ők lehetnek azok, akik a legnehezebb problémákba ütköznek: rengeteg mindent el kell felejtсенek.

Ahol egy kezdő csak annyit mond, hogy *„nem tudom”*, és elkezd felfedezni a rendszert, vagy felteszi a kérdését egy fórumon, ott a Windows PóverJuzer azt mondja, hogy *„én tudom hogyan kell ezt megcsinálni, ezt és ezt és ezt teszem és... Nem működik! Vacak OS!”* És ekkor azt mondják, hogy *„én az okos, nem tudom ezt működésre bírni, akkor ezt egy kezdő soha az életben nem fogja tudni! A Linux sehol sincs a desktop felhasználásra!”* Nem veszik észre, hogy minden eddigi tudásuk ellenük dolgozik, és sokkal **több** problémát okoz nekik, mint amivel egy **kevésbé** tapasztalt kezdő találja szembe magát. Elköverték azt a hibát, hogy azt gondolták, a Linux csak egy másik szoftver, ami ugyanazt csinálja mint a Windows, pedig az valójában egy másik szoftver, ami **mást** csinál. Nem arról van szó, hogy rosszul végzi el ugyanazt a feladatot, hanem **jól** végzi el az **alternatív** feladatot.

A Linux a Windows alternatívája, nem a helyettesítője. Soha nem lesz helyettesítő, mivel nem kompatibilis a célja a másikéval. A Microsoft célja az, hogy a lehető legtöbb PC-re juttassa el a szoftverjeit, mivel a célja a profitszerzés. A Linuxnak nincs ilyen célja, mivel a Linux szabad szoftver.

Más fontos céljai vannak.

Ennek megértéséhez meg kell érteni a [szabad szoftver](#) célját. Teljességgel érthető, hogy a Linux kezdők nem értik egyelőre, újak hozzá. Ők a kereskedelmi szoftverekhez vannak szokva. Hadd magyarázzam el:

A tipikus szabad szoftvert olyasvalaki készítette, aki körülnézett, és nem talált olyan szoftvert, amire neki szüksége lett volna, tehát megírta magának. Aztán – mivel egy kedves fickóról van szó – nyitotta a forráskódot, és azt mondotta a világnak, „tessék itt van”. Megtehetette, mivel a szoftver másolása neki nem kerül semmibe, vagyis pont ugyanannyiba kerül neki a nyilvánosságra hozatal, mintha megtartotta volna saját magának. Nem veszít semmit azáltal, hogy a szoftverét kiadja.

Azonban fontos dolog megemlíteni, hogy ő **nem húz hasznot** a szoftver kiadásából. Akár csupán egy személy használja, akár milliárdok, ez nem jelent különbséget a fejlesztő számára. Persze számára sokat jelent az a tudat, hogy egy népszerű terméket alkotott: a szoftvert használó személyek száma kiváló egó-növelő, tulajdonképpen - ha akarjuk - egyfajta eredmény. De ettől nem lesz neki pénze: ez a szabad szoftver.

Ha a szoftver sikeres, akkor mások is érdeklődni kezdenek, és megpróbálják továbbfejleszteni. Ez a szabad szoftver legnagyobb előnye: minden egyes felhasználó egyben potenciális fejlesztő is. Mindenki belekaphat, és kiveheti a részét a szoftver jobbátételéből, bővítéséből, hibajavításából. Valóban nagyszerű, ha egy szoftver kialakítja a maga fejlesztői közösségét. De ez nagyszerű a **szoftver számára** is. Jobbá teszi azt. A fejlesztő azonban nem lesz tőle gazdagabb. Csak az idejéből von el többet.

A szabad szoftver pontosan az ellentéte a kereskedelmi szoftvereknek, mint amilyen a Windows: a szabad szoftverben minden a [szoftverről](#) szól. Nem a végfelhasználók száma a fontos. Az a szoftver ami jól működik, de csak kevés felhasználója van, kereskedelmi szempontból kudarc, de a szabad szoftver szempontjából siker.

A szabad szoftver arról szól, hogy jó minőségű szoftvereket készítsenek. Szoftvereket, melyek ELVÉGEZNEK dolgokat. Ha használni akarod őket, az feltételezi, hogy időt fektetsz a használatuk **elsajátítására**. Elkészítették, odaadták neked ingyen és bérmentve olyan emberek, akik a saját idejükből rengeteget áldoztak rá, tudva, hogy nem nyernek vele semmit. Az a legkevesebb, amit megtehetsz ezért cserébe, hogy egy kis időt fektetsz bele, mielőtt elkezdenél panaszkodni nekik, hogy nem úgy működik, mint a hasonló windowsos szoftver.

„Ahha, megfogtalak” - mondhatná ekkor magabiztosan a kezdő. „Vannak linuxos projektek azzal a céllal, hogy kiváltsák a Windowst, és nem azért, hogy alternatívát nyújtsanak.”

Könnyű belátni, hogy honnan jön ez a gondolatuk: a KDE és a Gnome például olyan desktop környezetet nyújt, mely sokkal inkább Windows-szerű, mint a tipikus Linux ablakkezelők és a parancssor. A Linspire egy olyan disztribúció, melynek az az alapgondolata, hogy egy teljesen Windows-szerű Linuxot készítsenek.

Azonban paradox módon ezek az **én** álláspontomat támasztják alá jobban, nem a kezdőét.

Miért is? Mivel ezek a projektek normális, szabad szoftver projektek, ahol minden akörül forog, hogy a szoftvert jobbá tegyék. Az egyetlen különbség, hogy ezen projektekben az egyik minőségi meghatározás úgy szól: *„Milyen könnyen tudják majd a Windows-felhasználók ezt használni?”*

Mielőtt ebbe belemélyednék ki kell jelteni, hogy ezek 100% tipikus Linux projektek, azzal a céllal, hogy a szoftvert jobbá tegyék. Ezeket a projekteket átlagosnál is önzetlenebb Linux fejlesztők viszik: a szoftvereket nem a maguk számára fejlesztik, mivel ők elég jól ismerik a Linuxot. Ehelyett a szoftvereket teljesen mások számára fejlesztik: a szoftver a Windowsról Linuxra történő átmenetet könnyíti meg.

Ezek a fejlesztők felismerték, hogy vannak olyan Windows-felhasználók, akik át akarnak térni Linuxra, és ezért rengeteg energiát fektettek egy olyan Linuxos környezet kialakításába, melyet a Windows-felhasználók kényelmesen ismerősnek találhatnak. De ők **nem** azt tették, hogy megpróbálták helyettesíteni a Windowst, még ha a végeredmény ezt a benyomást is keltene. A végcél az, ami a

különbség: a cél nem a Windows helyettesítése, a cél a Windows-felhasználók Linuxra történő áttérésének megkönnyítése.

Nem szokatlan látni a közösség ellenséges érzületét ezekkel a projektekkel szemben. Ez néha racionális, érthető okból táplálkozik („a KDE egy erőforrászabáló, használj Fluxboxot”), de néha tapasztalható irracionális, ellenséges, „a Windows-szerű rendszer rossz” viselkedés is. Ez nem anti-MS vagy anti-Windows magatartás. Inkább egy sokkal érthetőbb „nem szeretem, amit nem értek” viselkedés.

A tipikus Linux felhasználó hobbikedvelő ember: azért használja a számítógépet, mert a számítógép egy vidám dolog, a programozás jó dolog, a hack egy szép dolog. És a Linux messze a legjobb operációs rendszer egy hobbi hackernek: szétszedheti a legalsóbb szintjéig, majd újra összerakhatja úgy, ahogy azt ő szeretné.

Azonban a jelenleg beözönlő új Linux felhasználók legnagyobb része nem hobbikedvelő, nem hacker. Ők azt szeretnék, hogy a számítógép egyszerűen működjön, mint ahogy azt a Windows esetében megszokták. Nem akarnak arra időt áldozni, hogy beállítgassák a Linuxot, hogy az úgy működjön ahogy ők akarják, egyszerűen azt szeretnék, hogy a gép azonnal működjön gond nélkül.

És ez teljesen rendben is van, de egy tipikus Linux felhasználó szemszögéből ez olyan, mintha valaki azt akarná, hogy a Lego autó összerakva és összeragasztva érkezzen, ne is lehessen szétszedni azt. Ez aztán idegen az ő szemükben. Ezért csak egy „miért akarhat valaki ilyesmit?” felkiáltással tudnak reagálni.

Ez érthetetlen. Ha egy kész modellautót akarsz, vegyél egy játékautót. De ha egy olyan autót akarsz, amit magad raksz össze és szét is szedhetsz, akkor végy Legót. Miért akarna valaki olyan Legó autót, amit csak játékautónak lehet használni? A Legónak a lényege éppen az építés öröme!

Ilyen az, amikor egy tipikus Linux felhasználó reagál a „Mi a fenéért nem működik?” brigádnak: „Ha azt szeretnéd, hogy egyszerűen működjön, akkor használj Windowst. Ha meg akarsz buherálni használj Linuxot. Miért akarsz áttérni Linuxra ha nem akarsz kihasználni a nyílt forráskód adta előnyöket?”

A válasz általában az, hogy ők valójában nem akarnak áttérni Linuxra. Ők csak a Windowstól akarnak szabadulni: futnak a vírusok elől; menekülnek a malware-ek elől; igyekeznek megszabadulni a fizetett kereskedelmi szoftverek felhasználásának korlátozásaitól; meg akarnak szökni az E.U.L.A. karmaiból. Nem akarnak ők Linuxra áttérni, csak a Windowstól szándékoznak szabadulni. A Linux egyszerűen a legjobban ismert alternatíva.

Később többet is mondok erről....

Azt gondolhatod: „Rendben, ez megmagyarázza, miért nem törekszenek a fejlesztők arra, hogy a szoftverük úgy működjön, mint a Windows. De biztos lehet adni a Linux szoftvernek egy olyan grafikus felhasználói interfészt (GUI), ami Windows-felhasználóbarát, és ami nem zavarja meg a szabad szoftver elvet?”

Van néhány ok, ami miatt nem ez a helyzet.

Elsősorban: Ugye nem gondolod, hogy egy program írója szándékosan tervez hozzá rossz felhasználói interfészt?

Ha valaki arra áldozza idejének nagy részét, hogy létrehozson egy szoftvert, akkor az a lehető legjobb felhasználói interfészt (UI)*** fogja hozzá elkészíteni. Az UI a szoftver igen fontos része: a szoftvernek nincsen funkcionalitása, ha nem érhető el az UI-n keresztül. Lehet, hogy nem tudod mi az, de **mindig** van annak oka, hogy az UI úgy működik, ahogy működik. Az ok? Hát az, hogy ez a legjobb UI, amit a készítője írni tudott.

Mielőtt azon kezdenél erősködni, hogy a még Windowsosabb UI jobba teszi a szoftvert, véd erősen az eszedbe: a szoftver írója, a kóder, aki már a meghatározásánál fogva is **sokkal, de sokkal** többet tud a szoftverről mint te, nem ért veled egyet. Lehet, hogy téved, de az esélyek ez ellen szólnak.

Másodszor: Vannak tényleg szép, Windows-felhasználóbarát GUI frontendek. Nem tudok olyan

funkcióról, melyet ne lehetne GUI-n keresztül vezérelni, bármilyen magas szintű legyen is az. Kernelt fordíthatsz (make xconfig), be tudsz állítani tűzfalat (fwbuilder), particionálni tudod a winchesteredet (qtparted)... és ezek mind készen, a rendelkezésedre állnak, szépek, interaktívak, intuitívak és felhasználóbarátok.

De a Linux „kibocsátási ciklusa” nem egyezik meg a Windowséval. Nem kapsz egy végleges, kisikamikált GUI csomagot, melyet már az elején kibocsátanak. A GUI-k megbonyolítják, nem pedig funkcionalitást adnak a szoftvernek. A fejlesztő nem azért ül le, hogy egy szép, ám felesleges GUI-t tervezzen, hanem azért, hogy olyan szoftvert írjon, amely elvégzi azt, amit el kell végezzen.

Az elsődleges dolog, amit a szoftvernek tudnia kell az az, hogy használható legyen a parancssorból. Minden bizonnyal rendelkezik egy egész sor futtatási opcióval, és egy hosszadalmas konfigurációs fájljal. Így kezdődik egy szoftver karrierje, mivel annak a funkciója az, amire szükség van. Minden más később jön. Még akkor is, ha egy szoftver rendelkezik egy csodás GUI-val, fontos arra emlékezni, hogy az továbbra is teljes mértékben beállítható és vezérelhető a parancssorból, a konfigurációs fájlok segítségével.

- Ezért van a parancssornak rengeteg előnye: a parancssor egyetemes. Minden Linux rendszernek van parancssora. Minden futtatható fájl végrehajtható a parancssorból. Könnyű a szoftvert távolról a parancssoron keresztül üzemeltetni. Ezek közül egyik állítás sem igaz a GUI-ra: egyes Linux rendszerek egyáltalán nem tartalmaznak telepített X11 ablakkezelő rendszert; egyes szoftvereknek nincs grafikus felhasználói felületük; egyes szoftverek nem elérhetőek a GUI menüből; gyakran nem könnyű vagy nem praktikus egy GUI eszközt távolról használni.

Végül rengeteg GUI frontend létezhet ugyanarra a feladatra, és nem áll rendelkezésre információ arról, hogy melyiket is telepítetted fel.

Tehát emlékezz arra amikor azt kérdezed: „*Hogyan kell csinálni...?*”, hogy az esetek többségében azt fogják neked elmondani, hogyan csináld parancssorból. Ez **nem jelenti** azt, hogy azt **csak** a parancssorból lehet megcsinálni. Ez csak a GUI-nak a parancssorhoz képest a szoftver fejlesztése során elfoglalt helyét jelzi.

- A Windows teljesen GUI centrikus. Ez egy GUI alapú operációs rendszer, egy vacak (de hamarosan továbbfejlesztett) parancssorral. Szinte egyáltalán nincs olyasmi, mint GUI nélküli Windows szoftver. Ebből az emberek arra következtethetnek, hogy a GUI-s szoftver létfontosságú és szerves része. De a Linuxban a szoftvert azonnal közzéteszik, amint az működőképpé válik. Miután a kérdéses szoftver stabil, megfelelően hibamentes és funkcióban gazdag lesz, csak akkor válik érdemessé egy GUI hozzáadása. Próbáld a szoftverre úgy gondolni, hogy az egy GUI-val nem rendelkező próbaváltozat, nem pedig egy kész termék. A szabad szoftver rendkívül ritkán van „készen”, azt általában folyamatosan fejlesztik. A megfelelő időben aztán majd felhasználóbaráttá is fogják tenni. De az esetek többségében fontosabb a szoftvert jobban működővé tenni, mint „kényelmesebbé”. Inkább annak örülj, hogy jóval azelőtt van egy működő szoftvered, mint a sok GUI központú baleknak, mint hogy a jövő szoftverét követelnéd még ma. A szabad szoftver sokkal inkább egy utazás, mint egy végállomás.

Az utolsó dolog amit észben kell tartanod az az, hogy a szoftver GUI-ja gyakran egy külön szoftver. Az is előfordulhat, hogy az eredeti szoftver fejlesztőitől teljesen függetlenül fejlesztették ki teljesen más fejlesztők. Ha GUI-t akarsz, akkor valószínű, hogy azt külön kell telepíteni, és nem egy „mindent az egyben” csomagot kapsz.

És ez minden kétséget kizáróan egy többletlépést **jelent** annak érdekében, hogy megkapd a csalóka, „windowsos” GUI környezetet, azonban ez semmit nem von le abból a tényből, hogy pillanatnyilag bármit megtehetsz, amit akarsz a gyönyörűsége „minthacsakwindowsvolna” grafikus felhasználói felületen keresztül. Emlékezz: a GUI általában az **UTOLSÓ** lépés, és nem a legelső. A Linux **nem** rendeli a formát a funkció fölé.

Harmadszor: a Linux inkább a tájékozott, értelmes felhasználóknak lett kifejlesztve, mint a tapasztalatlan kezdőknek. Ennek két oka van:

- A tudatlanság jelentheti a boldogságot, de meglehetősen rövid életű valami. A tudás örökre szól. Lehet, hogy napokba, hetekbe vagy akár hónapokba kerül amíg a „Linux kezdő” szintről eljutsz az átlagos Linux felhasználó szintjéig, de ha már egyszer ott vagy, akkor hosszú, Linuxszal együtt eltöltött évek várnak rád. A szoftverek használatát kezdők számára megkönnyítő kód integrálása olyan volna, mint végleges támasztókerekeket hegeszteni az összes kerékpárra. Lehet, hogy megkönnyítené a kezdeteket de mi lenne később? Úgy gondolom, hogy nem vásárolsz már támasztókerekes biciklit. És nem azért, mert valamiféle felhasználóbarát-ellenes szerzet vagy. Nem. Azért teszel így, mert az számodra - és mindenki más számára - felesleges lenne, aki nem kezdő.
- Bármilyen jó is egy szoftver, nem lehet jobb, mint maga a felhasználó. A világ legbiztonságosabb ajtaja sem okoz gondot a tolvajnak, ha nyitva hagyod az ablakot, nem zárod be az ajtót, vagy egyenesen benne hagyod a kulcsot a zárban. A világ legtökéletesebben felspezicizett járműve sem visz téged messzire, ha benzin helyett gázolajjal töltöd tele a tankot. A Linux **minden** hatalmat a felhasználó kezébe ad. Ide tartozik a rendszer tönkretételének a képessége is. De ezen a helyzeten senki sem nyer. Az egyetlen útja-módja annak, hogy a Linuxot jól működőnek tartsd meg az az, hogy eleget tudj ahhoz, hogy tudd, mit is csinálsz. Ha egyszerűbbé teszik a felhasználó számára azt, hogy belekontárkodjon a rendszerbe olyan dolgokkal, melyeket nem is ért, csak a rendszer véletlen tönkretételét könnyítik meg.

Negyedszer: Hol láttál a fenti szövegben arra utalást, hogy a szabad szoftvernek előnye származik abból, hogy magához csábítja az átlagos Windows-felhasználók tömegeit?

Olvasd el újra, ha akarsz. Én megvárlak.

A Linux és a szabad szoftver alap gondolata a „jó szoftver elkészítése”. **Nem** arról szól, hogy „Windowst helyettesítő szoftvert készítünk”. Az egyetlen dolog, amit az átlagos Windows-felhasználók tömege adhat a Linuxnak, az a panaszáradat. Miért is panaszkodnak? *„Nem működik úgy, mint Windows alatt.”*

Tényleg nem. Ha úgy működne, mint a Windows, akkor Linux elég szar is volna. Akkor egy rosszabb másolat lenne, amit senki sem használna. Annak az oka, hogy az emberek olyan szenvedélyesen ragaszkodnak a Linuxhoz az az, hogy **nem** úgy működik, mint a Windows. **Nem** csinál meg mindent helyetted, **nem** tekint állandóan egy tudatlan kezdőnek, és **nem** rejt el előled a legbelsőbb működési mechanizmusát.

A Windows elvezetget téged, a Linux a kezvedbe adja a kulcsot, és beültet a vezetőülésbe. Ha nem tudsz vezetni, hát az a te problémád. És a te hibád. Sok ember segíteni fog neked, hogy tanulhass, ha megkéred őket. És ha azt a megjegyzést teszed, hogy az egy automatikus sebességszabályozóval egyenértékű valami, akkor azt a választ kaphatod, hogy: Azonban a sofőr kezében hagyja a vezetést, csak néhány feladatot vesz át megkönnyítendő annak a munkáját. De ha valakit meg akarsz győzni arról, hogy a Linuxnak igazán, de igazán egy sofőrre van szüksége, akkor sokkal rövidebb választ kaphatsz.

„De ez sokkal elterjedtebbé tenné a Linuxot!” kiáltják a kezdők.

Lehet, hogy meg is tenné. De mennyi Linux fejlesztő profitálhatna abból, hogy a Linux elterjedtebbé válik? A Linux olyan, mint az ingyenes sör. (Ez sajnos csak az angol szövegben jön ki jól: free as free speech or free as free beer - a ford.) A Linux fejlesztői közül senki sem nyer abból, hogy a felhasználók tábora nagyobb lesz. A linuxos fórumokon található emberek közül senki sem nyer abból, hogy a felhasználók tábora nagyobb lesz. A Linux célja **nem** a „nagyobb felhasználói tábor megnyerése” - ez a kereskedelmi szoftverek célja.

A Linux célja egy valóban jó operációs rendszer elkészítése. A fejlesztők azzal vannak elfoglalva, hogy további funkciókat adjanak hozzá, hogy hibákat távolítsanak el belőle, és javítsák a jelenleg létező megvalósításokat. Nem azzal foglalkoznak, hogy a cuccuk nagyszerűségét hirdető popup ablakokat tervezzenek. Ez meg kell mutassa, hogy mi az ő fontosságai sorrendjük.

És akkor nézd meg, hogy ez a megközelítés mit tett a Linux felhasználói táborával: megnövelte azt. Kezdetekben a Linux kicsi volt, majd nagy lett. Mi is ennek a széleskörű elismertségnek az oka? Az, hogy mindig a minőségre koncentrált. A Linuxra áttérő felhasználók olyan felhasználók, akiknek szabadság és minőség kell, amit csak a szabad szoftver tud számukra nyújtani. A Linux azért lett nagy,

mert nem törődött azzal, hogy ő mekkora. A fejlesztők csak arra koncentráltak, hogy elvégezzék a munkájukat, és azt jól tegyék, ezáltal felhasználókat nyertek, akiknek olyan operációs rendszerre volt szükségük, ami működik, sőt, jól működik.

Ha hirtelen mindezt feladnák, és arra koncentrálnának, hogy a Linuxot a Windowst helyettesítő rendszerré tegyék, megölné azt, ami a Linuxot azzá tette, ami. Vannak odakint olyan vállalatok, akik látván a Linux növekedését, szeretnék belőle pénzt csinálni. Ezeket a vállalatokat frusztrálja a GPL, ami igen megnehezíti azt, hogy a Linuxot Microsoft áron árusítsák. „A Linux elpusztul, ha nyitott marad,” mondják, „mivel senki sem csinálhat belőle így pénzt.”

Egyáltalán nem veszik észre, hogy a Linux kereskedelmi terméké tétele megöli az aranytojást tojó tyúkot. A Linux azért lett nagy, mert szabad szoftver, és senki sem próbált belőle egy pót-Windowst csinálni. A Linux azért gyarapodik, mert olyan fronton küzd a Microsoft ellen, ahol az sohasem győzheti le: a nyitottság és a minőség frontján.

A legtöbb Windows-felhasználó számára a Linux egy rosszabb Windows másolat. Kevesebb funkcionalitással és integráltsággal bír, összetettebb rendszer. Az ilyen típusú felhasználók számára a Linux egy rossz operációs rendszer. És ez így is van: nem felel meg a szükségleteiknek. A szükségletük egy olyan operációs rendszer, melyet egyszerűen lehet használni, és mindent megcsinál nekik anélkül, hogy bármit el kelljen sajátítani hozzá.

A Windowst a csekélyebb szakértelmű felhasználók számára készítették. Ezen felhasználók széles körében elterjedt felfogás szerint a Linuxot nehéz használni. Bár erről nincs szó, de ez egy érthető tévképzet.

A Linux – szerencsére - egy egyszerűen használható rendszer. Eredendően az. Tényleg egyszerű használni. Mi az oka annak, hogy ezt nem így látják? Mivel az „egyszerű használat” fogalmát olyan nagyon eltorzították. Köznapi nyelven az „egyszerű használat” azt jelenti, hogy „könnyen megtenni valamit anélkül, hogy tudnánk mit is csinálunk”. De nem ezt jelenti az „egyszerű használat” ugye? Ezt az „egyszerűen kitalálható” fogalma jelenti. A kettő közötti különbség pedig ennyi:

- egy páncélszekrény, rajta egy cédulával: „a 32, 64, 18, 9 számokat beállítva, a kulcsot elfordítva majd a fogantyút felhúzva nyithatod ki a szekrényt”

és

- egy autó, melyet a távirányító „kinyit” gombjának megnyomásával lehet kinyitni.

Egyszerűbb az autót kinyitni, nem? Egy gomb megnyomása az autó közelében, szemben a több lépésből álló, számkódos kombinációval. Azonban annak, aki nem tudja egyiket sem használni, a páncélszekrényt egyszerűbb kinyitni: a páncélszekrényen ott vannak a világos utasítások a felnyitással kapcsolatban, míg az autóhoz csak pár gomb van, melyek még csak nincsenek is az autóhoz erősítve.

A Linux ehhez hasonlatos. Egyszerű használni, ha valaki tudja **hogyan** kell használni. Egyszerű **használni**, de nem mindig egyszerű **megtanulni** a használatát. Csak akkor fogod könnyűnek találni a Linuxot, ha hajlandó vagy időt áldozni a megtanulására. Elkerülhetetlenül, minél több egyszerű lépésre bontasz egy feladatot, annál több lépést kell megtenned a feladat megoldásának érdekében.

Egy tényleg egyszerű példaként álljon itt egy tetszőleges feladat: el kell mozgatnod öt sort (fejezetet) a dokumentum közepéről a végére.

Az MS Wordben; MS WordPadban; vagy az MS Notepad-ban; az összes felhasználóbarát Windows szövegszerkesztőben ennek a leggyorsabb módja a következő:

- Ctrl-Shift-Down
- Ctrl-Shift-Down
- Ctrl-Shift-Down

- Ctrl-Shift-Down
- Ctrl-Shift-Down
- Ctrl-X
- Ctrl-End
- Ctrl-V

(feltételezve, hogy ismered a billentyűzet használatát. Máskülönben pár Click&Drag egérműveletre és megfelelő autoscroll műveletre lesz szükséged.)

A vi-ban ennyi az egész:

- d5d
- Shift-g
- p

(vagy ha tényleg ismered a vi-t akkor a ":1,5m\$" is működik!)

A vi, ami eléggé „felhasználóbarátságtalan”, szabad kézzel legyőzi a Microsoft megoldását. Miért? Mivel a vi-t *funkcionálisra* tervezték, míg a Microsoft kivitelezés „felhasználóbarát”. A Microsoft mindent egyszerű lépésekre bont, így aztán sokkal több lépésre lesz szükség az azonos feladat végrehajtásához vele.

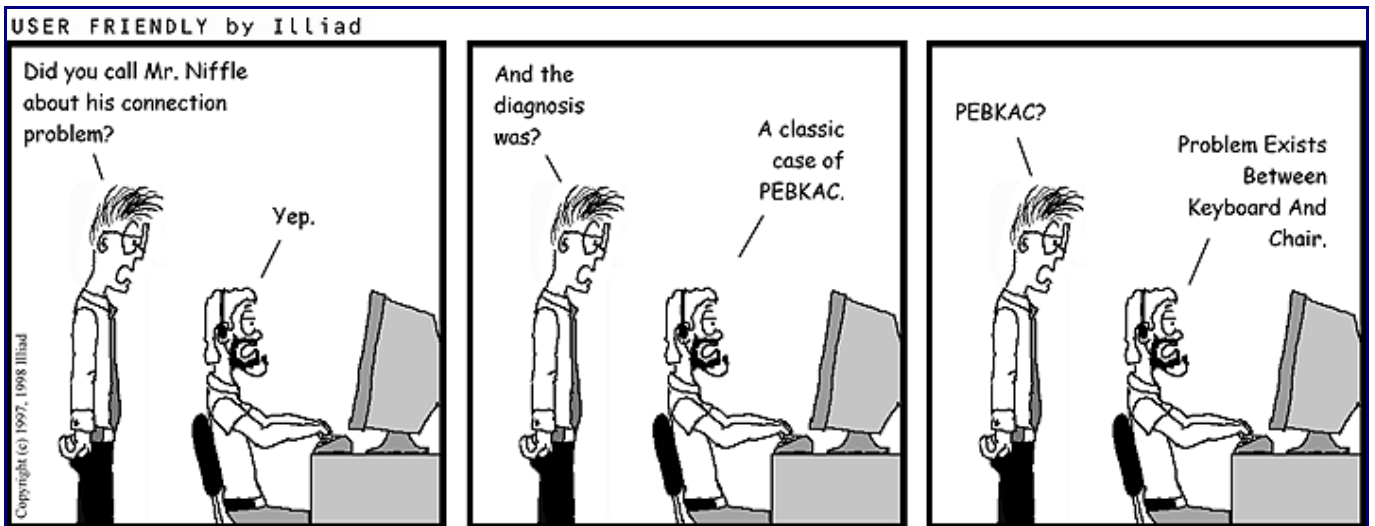
Ez a vi-t sokkal, de sokkal gyorsabbá és egyszerűbbé teszi, gyakorlatilag a szövegszerkesztés teljes területén. Már akkor, ha tudod hogyan használd. Ha nem tudod, hogy a „d5d” azt jelenti, hogy „tegyél 5 sort a pufferba és töröld ki a dokumentumból”, akkor az életed örökös harc lesz a vi-jal, ha dolgozni akarsz vele. De ha tudod hogyan használd, akkor száguldani lehet vele.

Ha egy kezdő látja, hogy egy tapasztalt vi felhasználó milyen gyorsan és könnyedén dolgozik, akkor elismeri, hogy a szövegszerkesztés szempontjából a vi jobb, mint a Word. Aztán megpróbálja maga is használni. Elindítja, majd kap egy képernyőt tele ~-kel, és ha gépelni kezd, akkor semmi sem jelenik meg a képernyőn.

Felfedezi a szövegbevitelt, a parancsüzem módokat, és - bár hiányos ismeretekkel - elkezd kipróbálni a vi-t. Küzd, mivel rengeteg dolog van, amit meg kell tanulnia, mielőtt a vi-t munkára tudná fogni. És akkor elkezd panaszkodni: „a vi sokkal jobb lenne, ha olyan könnyen lehetne használni, mint a Word-öt!”

De az igazi probléma az az, hogy „nem tudom hogyan kell használni a vi-t, és nem is akarom magamat a megtanulásával fárasztani.” De ez azt jelenti, hogy a hiba benne volt, és a saját hibájáért a szoftvert okolta. Nem érdekli az a több ezer ember, aki baj nélkül, boldogan használja a vi-t: túl nehéz használni, meg kell változtatni!

És hidd el nekem, ha létre tud hozni egy szövegszerkesztőt, ami olyan „felhasználóbarát”, mint a Word és olyan funkcionális, mint a vi, akkor semmi mással nem fog találkozni, csak tapsviharral. Minden bizonnyal meg fogja kapni az Extrém Okosságért járó Nobel Díjat, mivel senki más nem volt arra képes, amire ő. De ha csak nyafog a vi nehéz használata miatt, akkor nem fog mással találkozni, mint csúfolódással, mivel nem a vi-jal van a baj, hanem vele.

From UserFriendly.org Copyright © 2004 J.D. "Illiad" Frazer.

-Felhívtad Mr. Niffle-t a csatlakozási problémája miatt?

-Jah.

-És mi volt a baj?

-A H.B.Sz.K. tipikus esete

-H.B.Sz.K.?

-Hiba a Billentyűzet és a Szék Között.

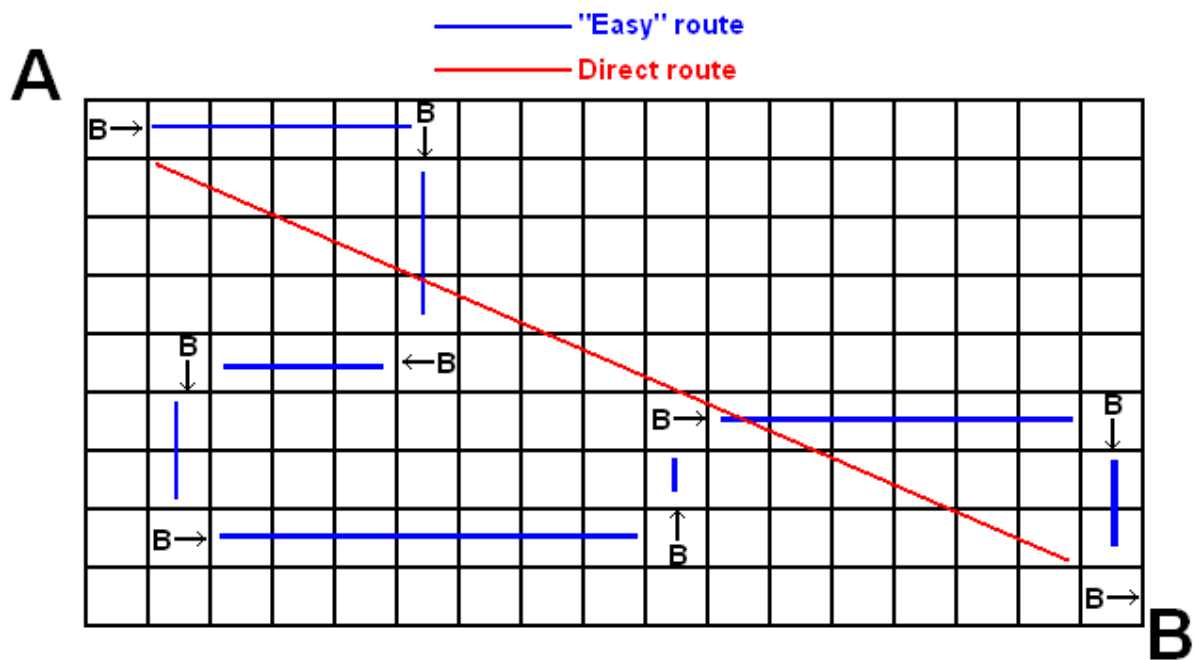
Ez olyan, mint megvenni da Vinci ecsetjét, és arra panaszkodni, hogy még mindig nem tudunk festeni. Nem az ecsetnek köszönhető a Mona Lisa, hanem a művész tehetségének. Az ecset az eszköz, ami a művész ügyességétől függ. Nincs más út az tapasztalat megszerzéséhez, mint a gyakorlás.

Ugyanez vonatkozik a vi-ra. Ugyanez vonatkozik sok-sok linuxos szoftverre, melyeket a kezdő felhasználók „túl nehéznek”, vagy „nem elég intuitívnek” ítélnék, legyen az szövegszerkesztő, csomagkezelő, vagy maga a parancssor.

Mielőtt azt kezdenéd bizonygatni, hogy bizony a Linuxon valamit meg kell javítani, van egy fontos kérdés, amit meg kell válaszolni: „Van-e bajuk ezzel a tapasztalt felhasználóknak?”

Ha a válasz „nincs”, akkor a baj a te oldaladon van. Ha mások sikeresen használják, akkor te miért nem? Elég időt fordítottál-e arra, hogy megtanuld a kezelését? Vagy azt remélted, hogy neked egyből működni fog?

A „felhasználóbarátság” és a „nyers funkcionalitás” exkluzív fogalmak. Minden kis gomb és lenyíló menük, melyek létfontosságúak egy szoftver egyszerű használatához, csak akadály, ami a tapasztalt felhasználó útjába kerül. Ugyanez a különbség az A pontból B pontba jutás esetén, ha térképet és iránytűt vagy útjelzéseket használunk: mindenki odajuthat az útjelzéseket követve, de kétszer annyi idejükbe kerül, mint annak, aki ismeri az egyenesen odavezető utat.

Ha be akarom illeszteni a cellába egy képlet értékét Excelben, akkor ezt a *Edit->Paste Special->Paste Values* menüvel tehetem meg. Én **nem akarok** ezeken a nyögvényelős, „barátságos” menükön, almenükön és párbeszédablakokon keresztül navigálni. Én egyszerűen **el akarom végezni** a műveletet. És - őszintén szólva - ha átprogramozom a gyorsbillentyűket, és felveszek pár makrót, így **átalakíthatom** az Excelt és a Wordöt, hogy a feladatokat egy gombnyomásra elvégezzék.

De ez nem igazán felhasználóbarát, ugye? Még mindig szükség van a felhasználóra, aki sok időt kell, hogy fordítson a szoftverre. A Linux esetében szükség van időt fordítani arra, hogy megtanuljuk azt, hogyan lehet a meglévő funkcionalitását kihasználni. A „felhasználóbarát” szoftverek esetében az időt a funkcionalitás **megteremtésére** kell fordítani.

Ha neked ez jobban tetszik, akkor rajta, csináld így. De soha ne feledd, a hiba a te **tudatlanságodból** fakad, nem pedig a szoftverből. Minden linuxos szoftvert roppant könnyű használni, ha egyszer már megismerted annak a módját. Ha nem tudod azt, hogyan használd, akkor **nem lesz** egyszerű a használata, és nem a szoftver hibájából.

Most már kezdheted úgy érezni, hogy a Linuxnak a hozzáállásával van a probléma. Nincs szüksége felhasználókra, nem akarja az életet egyszerűbbé tenni számukra... csak sznob h4xx0r0knak való!

Semmi sem lehet ennél távolabb az igazságtól. Persze hogy szüksége van a Linuxnak a felhasználókra! És egyáltalán nem kívánja az életet megnehezíteni. Sőt, az ellenkezője az igaz: a nehezen használható szoftver, definíció szerint rossz szoftver.

De észre kell vegyed, hogy a Linux definíciója eltérhet a tiédétől, és különbözik a „hagyományos” kereskedelmi szoftver kultúráétól.

A Linuxnak olyan felhasználókra van szüksége, akik akarják a Linuxot. És ez nem csak a névre vonatkozik. Ez mindenre vonatkozik: a szabad, nyíltforráskódú szoftverre; a szoftverrel történő buherálásra; a vezetőség pozíciójára, a teljes ellenőrzésre.

Ez a Linux. És erről szól az egész. Az emberek Linuxra váltanak, mert elégük van a vírusokból, a kékhalálból, a spyware-ekből. Érthető. De ezek az emberek **nem akarják** a Linuxot. Ők csak egy hibátlan Windowst akarnak. Nem igazából akarják a Linuxot. Miért akarná hát **őket** a Linux?

Ha azonban adnak a Linuxnak egy **lehetőséget** a vírusok és a spyware-ek miatt, **lesznek** olyanok, akik úgy döntenek, hogy szeretik az olyan operációs rendszer ötletét, amit ténylegesen **ők** ellenőriznek... Na, ekkor fogják szeretni a Linuxot maga magáért. És ekkor fogja a Linux is akarni őket.

Mielőtt úgy döntenél, hogy Linuxra váltasz, tedd fel magadnak a kérdést: „*Miért is akarok váltani?*”

Ha a válasz ez: „*olyan operációs rendszert akarok, ahol minden hatalom a felhasználó kezében van, és feltételezi róla, hogy tud azzal élni*”: akkor váltsál Linuxra. Jelentős mennyiségű időt és energiát kell majd rá fordítanod mielőtt azt tenné majd amit akarsz, hogy tegyen, de a későbbiekben a jutalmad egy olyan számítógép lesz, amely pontosan azt teszi, amit kívánsz tőle, hogy tegyen.

DE...

Ha a válaszod ez: „*szeretnék egy problémamentes Windowst*”: akkor tegyél fel egy Windows XP SP2-t; állítsd be jól a tűzfalat; telepítsél fel egy jó víruskeresőt; soha ne használd az IE-t a weben; rendszeresen frissíts; indítsd újra a gépet minden szoftver feltelepítése után; és olvass el minden fellelhető információt a megfelelő biztonsági eljárásokról. Magam is használtam Windowst 3.1-től 95, 98, NT és XP-ig, és soha nem volt vírusos a gépem, **soha nem volt** spyware-em, és soha nem törték fel a gépemet. A Windows **lehet** biztonságos és stabil operációs rendszer, de ez attól függ, hogy te mindent megteszel-e ezért.

Ha a válaszod ez: „*szeretnék egy problémamentes Windows helyettesítőt*”: akkor vegyél egy Apple Mac-et. Csodálatos dolgokat hallottam az OS X Tiger kiadásáról, és valóban csodálatos hardverek vannak. Ez neked egy új számítógép árába fog kerülni, de azt fogja nyújtani, amit kívántál.

A fenti esetek egyikében **se** váltsál Linuxra. Ki fogsz ábrándulni, mind a szoftverből, mind a közösségből. **A Linux nem Windows.**

Ha bármilyen jó vagy rossz megjegyzésed van a cikkel kapcsolatban akkor [írd meg nekem](#) vagy fűzzél [kommentárt](#) a blogomhoz.

Ezt a művet jegyzi és készítette Dominic Humphries. Továbbadható a [Creative Commons License](#)-nek megfelelően. Az oldal URL-jét hozzájárulásként meg kell adni.

Az eredeti angol nyelvű változat: <http://linux.oneandoneis2.org/LNW.htm>

Fordította:

Csepinszky András ([vakvarju](#)) - Unixlab Egyesület <http://unixlab.bsd.hu>

Lektorálta:

Szládovics Péter, Korn András, Nagy Lajos, Mátó Péter, Kósa Attila és a magyar Linux közösség

Webre optimalizálta:

Mátó Péter

*** GUI: Graphical User Interface - Grafikus felhasználói felület**

<http://www.hup.hu/wiki/index.php/GUI>

**** CLI: Command Line Interface - Parancssoros felület.**

<http://www.hup.hu/wiki/index.php/CLI>

***** UI: User Interface (felhasználói felület)**

<http://www.hup.hu/wiki/index.php/UI>

Forrás: HupWiki, <http://wiki.hup.hu>